

Кафедра фінансового менеджменту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра фінансового менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фінансового менеджменту
факультету управління фінансами та бізнесу
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(Протокол № 6/1 від 24.01.2023 р.)
Завідувач кафедри _____ Ситник Н.С.

СИЛАБУС
з навчальної дисципліни
«Основи оподаткування»,
що викладається в межах ОПІ
«Фінанси, митна та податкова справа»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів із спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування

Львів 2023р.

Факультет/ кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет управління фінансами та бізнесу/ кафедра фінансового менеджменту
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна
Семестр	Шостий
Форма навчання	Денна/заочна
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	4 кредити/120 годин
Викладачі дисципліни	Сич Ольга Анатоліївна <i>к.е.н., доцент кафедри фінансового менеджменту</i>
Контактна інформація про викладача	Профайл викладача курсу: https://financial.lnu.edu.ua/employee/sych-olha-anatolijivna Електронна пошта: olga.sych@lnu.edu.ua
Консультації з питань вивчення дисципліни	Понеділок: 15.00-16.00 год. (вул. Коперника,3, ауд. 308)
Мова викладання	Українська
Сторінка курсу	https://financial.lnu.edu.ua/course/

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Коротка анотація дисципліни	Дисципліна ПП 2.1.1.21 « Основи оподаткування » буде корисна майбутнім фахівцям з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку для набуття знань та практичних навичок з теорії податків, формування податкової системи і податкової політики держави з врахуванням нормативно-правового регулювання, історичного досвіду та кращих практик країн ЄС у цій сфері.
Мета дисципліни	Предмет навчальної дисципліни: теоретичні основи оподаткування та особливості податкової політики держави. Мета вивчення дисципліни - формування системи теоретичних знань і практичних навичок з теорії податків та оподаткування, податкової системи і податкової політики Основні завдання - вивчення теоретичних та організаційних основ оподаткування на рівні знань, необхідних для засвоєння системи взаємозалежних профілюючих дисциплін; вивчення функцій і елементів податків, принципів оподаткування; осмислення сучасних проблем основ оподаткування.
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. 2. Митний кодекс України від 11 липня 2002 року № 92 - IV. 3. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 № 2456-VI. 4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. 5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. 6. EU Taxation https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/taxation_en Додаткова література 1. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 308 с. 2. Крисоватий А.І. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори : монографія. Тернопіль : Підручник і посібник, 2010. 248 с. 3. Митна справа : підруч. / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. 540 с. 4. Пасінович І.І., Сич О.А. Модернізація механізмів державного регулювання економіки України. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Харків-№ 24(1). - 2018. - С.398-408.

	<p>5. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: навч. посіб. / за ред.</p> <p>6. Податкова політика України : навч. посіб. / П. В. Мельник, З. С. Варналій, Л. Л. Тарангул [та ін.] ; за ред. П. В. Мельника. К. : Знання України, 2010. – 505 с.</p> <p>7. Податкова система [Текст]: Навчальний посібник. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 416 с.</p> <p>8. Податкова система: навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська [та інш.] / ред. І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.</p> <p>9. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування: монографія / за заг. ред. Ю. Б. Іванова. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2007. 448 с.</p> <p>10. Сич О.А. Податкові інструменти фінансування економічного розвитку постпромислових міст. Вісник ЛДФА. №26. Львів: ЛДФА, 2014. С.85–91.</p> <p>11. Соколовська А. М. Концепція ліберальної податкової реформи: доцільність і можливість реалізації в Україні. Фінанси України. 2015. № 12. С. 12–31.</p> <p>12. Супруненко, С. А. Податкове планування в системі державного регулювання економіки України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / С. А. Супруненко. - Чернігів, 2019. - 227 с.</p> <p>13. Удосконалення управління державними фінансами та реформування податкової системи України / за ред. Т. І. Єфименко; ДННУ «Акад. фін. упр.». Київ, 2015. 444 с.</p> <p>14. Tax Policies in the European Union. 2021 Survey. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/tax-policies-european-union-survey_en</p> <p>15. Paying Taxes 2020. URL: https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/publications/paying-taxes-2020.html</p> <p>16. Sytnyk N., Sych O. (2020) Tax Burden on the Enterprise in Ukraine https://www.repozytorium.uni.wroc.pl/dlibra/publication/128096/edition/118545?language=en</p> <p>17. Nazarkevych, I., & Sych, O. (2022). Taxation as a tool of implementation of the EU Green Deal in Ukraine. Regional Science Policy & Practice, 1– 17. https://doi.org/10.1111/rsp3.12596 https://rsaiconnect.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/rsp3.12596</p>
Обсяг курсу	<p>Аудиторні години: 48 з них:</p> <p>лекції 32 години</p> <p>практичні заняття 16 годин</p> <p>самостійна робота 72 години</p>
Очікувані результати навчання	<p>Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України: загальних:</p> <p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК10. Здатність працювати у команді.</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>

	<p><i>фахових:</i></p> <p>СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.</p> <p>СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.</p> <p>СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.</p> <p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.</p> <p>СК14. Розуміння сутності функціонування податкової системи держави та механізмів справляння податків і податкових платежів, організації податкового контролю для виявлення та усунення порушень податкового законодавства.</p> <p>Результати навчання дисципліни деталізують такі <i>програмні результати</i> навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:</p> <p>ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна, податкова системи, митна система, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.</p> <p>ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.</p> <p>ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.</p> <p>ПР25. Вміння використовувати сучасний методичний інструментарій для діагностики фінансового стану підприємств, установ і організацій за видами діяльності, формами власності з метою прийняття ефективних управлінських рішень.</p> <p>ПР26. Розуміти процес функціонування податкової системи держави та вміти застосовувати механізми справляння податків і податкових платежів і застосовувати прийоми податкового контролю для виявлення та усунення порушень податкового законодавства.</p>
Ключові слова	Податки, збори, податкова система, податкове зобов'язання, податковий кредит, податкова ставка
Формат курсу	Проведення лекцій, семінарських та практичних занять, консультацій.
Теми	<p>Тема 1. Економічна сутність податків і оподаткування.</p> <p>Тема 2. Функції податків.</p> <p>Тема 3. Історія оподаткування.</p> <p>Тема 4. Податки в економічній теорії.</p>

	<p>Тема 5. Елементи податку, як економічної категорії.</p> <p>Тема 6. Класифікація податків та її завдання.</p> <p>Тема 7. Перекладення податків.</p> <p>Тема 8. Теоретичні основи побудови податкових систем.</p> <p>Тема 9. Податкова політика.</p> <p>Тема 10. Оподаткування в ЄС</p> <p>Тема 11. Податки і оподаткування в умовах війни</p>
Підсумковий контроль, форма	Поточний контроль/ залік
Пререквізити	«Економіка підприємства», «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Бюджетна система», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Навчальна дискусія, лекції-візуалізації, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозковий штурм, імітаційна ділова гра, захист кейсів, розв'язування задач
Необхідне обладнання	Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за <u>100-бальною шкалою</u>.</p> <p>Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичні (семінарські) становлять 40% семестрової оцінки, індивідуальна робота – 60%. Максимальна кількість – 100 балів. <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку мінус 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу, розв'язування задач). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять курсу) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в он-лайн формі. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Уся література, яка надається викладачем, повинна використовуватись виключно в освітніх цілях, без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення та розвитку податків. 2. Поняття податку та його головні ознаки. 3. Соціально-економічний зміст та призначення податків. 4. Характерні риси податків і принципи оподаткування. 5. Функції податків та їх природа. 6. Сутність основних функцій податку. 7. Додаткові функції податків та їх характеристика. 8. Історія формування систем оподаткування. 9. Система податків Київської Русі. 10. Податкова система за часів Речі Посполитої та Запорізької Січі. 11. Формування податкової системи за часів панування Російської імперії та Австро-Угорщини. 12. Становлення податкової системи в післяреволюційний період 1917р. 13. Податки Радянського Союзу в період після Другої світової війни. 14. Становлення податкової системи незалежної України. 15. Теорія податків у фінансовій науці. 16. Еволюція теорії податків.

	<ol style="list-style-type: none"> 17. Класична теорія і закон Сея. 18. Кейнсіанська теорія зайнятості. 19. Монетаристський підхід. 20. Ефект Лаффера. 21. Сучасні теорії оподаткування. 22. Елементи оподаткування та їх призначення. 23. Механізм встановлення податкових ставок. 24. Платники податків і об'єктів оподаткування. 25. Податкові зобов'язання і пільги. 26. Класифікація податків і податкових платежів. 27. Прямі й непрямі податки. 28. Загальнодержавні податки і збори. 29. Місцеві податки і збори. 30. Чинники, що визначають процес перекладення податків. 31. Форми перекладення податків. 32. Ступінь перекладності податків. 33. Принципи побудови податкової системи держави. 34. Структура податкової системи та її оцінка. 35. Податкове навантаження. 36. Методи врахування економічної справедливості при оподаткуванні. 37. Дискреційна та недискреційна податкова політика. 38. Податкові важелі активізації інноваційних та інвестиційних процесів. 39. Структура оподаткування країн ЄС. 40. Особливості прямого й непрямиго оподаткування у країнах ЄС. 41. Досвід гармонізації оподаткування країн ЄС. 42. Особливості формування податкових систем в умовах воєнного стану. 43. Податкові пільги в умовах воєнного стану в Україні. 44. Перспективи реформування податкової системи України.
<p>Опитування</p>	<p>Опитування проводиться на семінарських та практичних заняттях у вигляді есе, вирішення кейсу, розв'язування задач, тестових завдань, доповідей та презентацій.</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Тиж-день	Тема	Форма заняття/ години	Результати навчання	Завдання
1	2	3	4	5
1	Тема 1. Економічна сутність податків і оподаткування. Передумови виникнення та розвитку податків. Поняття податку та його головні ознаки. Соціально-економічний зміст та призначення податків. Характерні риси податків і принципи оподаткування.	Лекція/ семінар 2 год./2 год.	Знати необхідність і сутність податків в історичному ракурсі. Вміти встановлювати роль податків в системі доходів Державного та місцевих бюджетів. Оволодіти термінологією оподаткування, та принципами оподаткування.	Тестові завдання. Виконання самостійної роботи. Розв'язок задач. Есе. Кейси. Доповіді та презентації
2/3	Тема 2. Функції податків. Функції податків та їх природа. Сутність основних функцій податку. Додаткові функції податків та їх характеристика.	Лекція/ практична 4 год./2 год.	Аналізувати сутність функцій податків Вміти встановлювати інструменти кожної з податкових функцій. Ідентифікувати основні та додаткові функції податків.	
4/5	Тема 3. Історія оподаткування. Історія формування систем оподаткування. Система податків Київської Русі. Податкова система за часів Речі Посполитої та Запорізької Січі. Формування податкової системи за часів панування Російської імперії та Австро-Угорщини. Становлення податкової системи в післяреволюційний період 1917р. Податки Радянського Союзу в період після Другої світової війни. Становлення податкової системи незалежної України.	Лекція/ практична 4 год./2 год.	Аналізувати сутність, фінансову роль, призначення та еволюцію становлення податків в Україні. Знати обґрунтування специфіки використання різноманітних податків на різних історичних етапах. Вміти окреслити проблеми оподаткування українських земель в складі різних імперій.	
7	Тема 4. Податки в економічній теорії. Теорія податків у фінансовій науці. Еволюція теорії податків. Класична теорія і закон Сея. Кейнсіанська теорія зайнятості. Монетаристський підхід. Ефект Лаффера. Сучасні теорії оподаткування.	Лекція/ практична 2 год./1 год.	Вміти розрізняти теорії оподаткування. Оволодіти базовими принципами кейнсіанського та монетаристського підходу Опанувати сучасні теорії оподаткування.	
8	Тема 5. Елементи податку, як економічної категорії. Елементи оподаткування та їх призначення. Механізм встановлення податкових ставок. Платники податків і об'єктів оподаткування. Податкові зобов'язання і пільги.	Лекція/ семінар 2 год./1 год.	Знати зв'язки між економічною сутністю та призначенням елементів оподаткування. Вміти аналізувати механізм встановлення податкових ставок. Опанувати мотиви та специфіку встановлення різних видів податкових пільг.	
9/10	Тема 6. Класифікація податків та її завдання. Класифікація податків і податкових платежів. Прямі й непрямі податки. Загальнодержавні податки і збори. Місцеві податки і збори.	Лекція/ семінар 4 год./2 год.	Аналізувати класифікаційні ознаки поділу податків. Знати відмінності місцевих та загальнодержавних податків Обґрунтовувати особливості прямого та непрямого оподаткування.	
11/12	Тема 7. Перекладення податків. Чинники, що визначають процес перекладення податків. Форми перекладення податків. Ступінь перекладності податків.	Лекція/ семінар 4 год./1 год.	Окреслювати засади перекладання податків. Визначати форми перекладання податків Вміти розраховувати ступінь перекладання окремого податку.	
13	Тема 8. Теоретичні основи	Лекція/	Вивчити алгоритм побудови	

	побудови податкових систем. Принципи побудови податкової системи держави. Структура податкової системи та її оцінка. Податкове навантаження.	семінар 2 год./1 год.	податкової системи держави. Обґрунтувати необхідності контролю за податковим навантаженням. Вміти визначати оптимальний розмір податкового навантаження.
14	Тема 9. Податкова політика. Методи врахування економічної справедливості при оподаткуванні. Дискреційна та недискреційна податкова політика. Податкові важелі активізації інноваційних та інвестиційних процесів.	Лекція/ семінар 2 год./1 год.	Аналізувати сутність податкової справедливості. Характеризувати відмінності дискреційної та недискреційної податкових політик. Знати поширені податкові важелі стимулювання економічного розвитку.
15	Тема 10. Оподаткування в ЄС Структура оподаткування країн ЄС. Особливості прямого й непрямого оподаткування у країнах ЄС. Досвід гармонізації оподаткування країн ЄС.	Лекція/ семінар 4 год./1 год.	Встановити основні податки, що справляються в ЄС Окреслити рівень податкового навантаження в країнах ЄС Аналізувати політику гармонізації податкових систем країн ЄС
16	Тема 11. Податки і оподаткування в умовах війни Особливості формування податкових систем в умовах воєнного стану. Податкові пільги в умовах воєнного стану в Україні. Перспективи реформування податкової системи України.	Лекція/ 2 год.	Знати визначення воєнного стану та його впливу на податки Вміти перерахувати податкові пільги в умовах війни. Аналізувати рекомендації ЄС щодо реформування податкової системи України